

Warszawa, 27 sierpnia 2018 r.

Profesor Katarzyna Jankowska-Borzykowska
UMFC, Okólnik 2; 00-684 Warszawa
zam. Radna 12 m.27; 00-341 Warszawa

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

Zleceniodawca recenzji

Rada Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. St. Moniuszki w Gdańsku na posiedzeniu w dniu 2.07.2018 r. na podstawie Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki(Dz.U. nr 65, poz. 595 ze zm. w Dz.U. z 2005r. nr 164, poz. 1365 powierzyła mi obowiązki recenzenta w przewodzie doktorskim mgr Marty Kur.

W tej sprawie otrzymałam pismo od Dziekana Wydziału Instrumentalnego AM im. St. Moniuszki w Gdańsku, prof. Elżbiety Rosińskiej.

Pismo dotyczy

Uchwały Rady Wydziału w sprawie wszczęcia na wniosek p. mgr Marty Kur przewodu na stopień doktora sztuki muzycznej w dziedzinie sztuki muzycznej, w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka;

W świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki Rada Wydziału posiada uprawnienia do przeprowadzania przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuki muzycznej, w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Praca

Jako wyznaczonemu przez Radę Wydziału recenzentowi pracy doktorskiej p. Marty Kur przekazano mi do recenzji pracę Doktorantki pt: **Narracja muzyczna w wybranych utworach Johanna Brahmsa na przykładzie Intermezzi op. 117 i Klavierstucke op. 118 na fortepian solo oraz Sonaty d-moll op. 108 na fortepian i skrzypce.**

Praca napisana pod kierunkiem prof. dr. hab. Waldemara Wojtala z Akademii Muzycznej

im. St. Moniuszki w Gdańsku.

Otrzymałam:

- pracę pisemną
- dzieło zapisane na nośniku elektronicznym
- dokumentację dorobku artystycznego
- pełną dokumentację Rady Wydziału Instrumentalnego AM w Gdańsku z dnia 2.07.2018 r.,
- opinię promotora prof. Waldemara Wojtała.

Podstawowe dane o kandydatce:

Urodzona 17 września 1988 roku Marta Kur realizowała studia doktoranckie w trybie dziennym u prof. Andrzeja Artykiewicza, obecnie pozostaje pod opieką prof. Waldemara Wojtała. Ukończyła z wyróżnieniem Akademię Muzyczną w Gdańsku w klasie prof. Grażyny Fiedoruk-Sienkiewicz, jest również pracownikiem tej Uczelni. Oprócz pracy w zakładzie akompaniamentu, prowadzi również zajęcia z fortepianu głównego, uczyła również kameralistyki fortepianowej. Była nauczycielem w Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej im. F. Nowowiejskiego w Gdańsku. Pracuje też w Szkole Muzycznej I i II st. im. Z. Noskowskiego w Gdyni, gdzie uczy fortepianu głównego i dodatkowego oraz towarzyszy uczniom – instrumentalistom w ich muzycznym kształceniu jako pianistka.

Marta Kur ma na swoim koncie sporo osiągnięć konkursowych i stypendiów oraz nagród. Jest laureatką II nagrody i nagrody specjalnej za wyróżniającą interpretację tworu J. Brahmsa na VI Międzynarodowym Konkursie Muzyki Kameralnej im. J. Brahmsa w Gdańsku (2012), jest laureatką III nagrody na Międzynarodowym Konkursie Muzyki Kameralnej w Oleśnicy(2010), jest stypendystką Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2010/2011), kilkakrotnie była stypendystką Rektora AM w Gdańsku(2008-2010, 2011/2012,2014/2015) W roku 2014 była stypendystką Instytutu Adama Mickiewicza. Oprócz tego jeszcze w szkole średniej kilkakrotnie była laureatką konkursów solfeżowych i przesłuchań fortepianowych. Uczestniczyła też w kursach kameralnych, pianistycznych w kraju i za granicą(Michael Vaiman, Jerzy Marchwiński,Tigrana Alikhanova, Maija Weitz, Aldis Liepins, Sivan Silver i Gil Garburg, Katarzyna Jankowska, Monica Cattarossi, Irina Vinogradova, John O'Conor, Dang Thai Son, Dina Joffe, Alberto Nose, Peter Eicher, Ivan Klansky, Piotr Paleczny, Katarzyna Popowa-Zydroń, Jerzy Sterczyński). Pracowała też w charakterze akompaniatora w kursach dla instrumentalistów prowadzonych przez Macieja Rakowskiego, Tomasza Tomaszewskiego czy Zakhara Brona.

Od czasu ukończenia studiów prowadzi ożywioną działalność dydaktyczną, zaś pracując w

szkołach I i II stopnia otrzymała szereg wyróżnień za akompaniament, uczestnicząc z uczniami w konkursach i przesłuchaniach. Instrumentaliści którym towarzyszyła zdobyli wiele nagród w konkursach krajowych i zagranicznych zarówno na szczeblu akademickim jak i szkół I i II stopnia.

W charakterze akompaniatora uczestniczyła w licznych konkursach krajowych, towarzysząc uczestnikom sekcji instrumentów smyczkowych i dętych, zaś podczas sesji egzaminacyjnych wielokrotnie wykonywała również partię orkiestry w koncertach fortepianowych, pomagając tym samym zdającym pianistom. Dostała **najwyższą ocenę** w studenckiej ankiecie dla pedagogów, jak również najwyższą ocenę pracy podczas procedury nadawania stopnia nauczyciela kontraktowego. Do osiągnięć w dziedzinie działalności organizacyjnej można zaliczyć sprawowanie funkcji przewodniczącej samorządu doktorantów AM w Gdańsku oraz członkostwo Komitetu Organizacyjnego VII Międzynarodowego Konkursu im. J. Brahmsa, Gdańsk 2015.

Prowadzi również intensywną działalność koncertową jako solistka i kameralistka. Do najciekawszych koncertów zaliczyłabym tu recitale kameralne z Anną Wandtke-Wypych, Wieczory Pianistyczne w AM w Gdańsku, koncerty kameralne i solowe w Sali Ratusza Staromiejskiego w Gdańsku, recitale dyplomowe z wieloma studentami instrumentalistami w AM w Gdańsku.

Dokumentacja p. Marty Kur zawiera również piękne rekomendacje od wielu znakomitych pedagogów i artystów, którzy podkreślają Jej wspaniałe przygotowanie pianistyczne, życzliwość dla partnerów, z którymi gra, wybitne walory intelektualne, wielką mądrość, umiejętność współpracy z ludźmi na polu artystycznym oraz aktywność zawodową. Te właśnie cechy wydają mi się niezwykle ważne również w obliczu starań o stopień doktora. Nie podejmuję się wypisywania wszystkich koncertów p. Marty Kur, można wszystko zobaczyć w załączonej dokumentacji. Jednak wymienione cechy osobowe doktorantki są moim zdaniem ważne i wymagają podkreślenia. Tym bardziej, że czytając Jej dysertację doktorską i nie znając jeszcze całej dokumentacji właśnie o takich Jej cechach pomyślałam, wynikły one bowiem ze sposobu ujęcia tematu i wnikliwej jego analizy.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Marty Kur składa się z dzieła artystycznego, zarejestrowanego na nośniku elektronicznym-płyta CD- oraz dysertacji doktorskiej pisemnej.

Opis dzieła nagrałego

J. Brahms

Intermezzi op. 117

Intermezzo Es-dur

4:57'

Intermezzo b-moll	4:47'
Intermezzo cis -moll	6:27'
Klavierstucke op.118	
Intermezzo a-moll	2:07'
Intermezzo A-dur	6:01'
Ballada g-moll	3:44'
Intermezzo f-moll	2:53'
Romans F-dur	4:13'
Intermezzo es-moll	5:14'
Sonata d-moll op. 108	
Allegro	8:04'
Adagio	3:51'
Un poco presto e con sentimento	2:55'
Presto agitato	5:44'
Całkowity czas nagrania –	61:08'

Utwory solowe nagrano w Sali Koncertowej AM w Gdańsku, reżyser dźwięku Anna Kasprzycka

Sonatę d-moll op. 108 zarejestrowano w Studio Koncertowym Polskiego Radia im. W. Lutosławskiego w Warszawie, reżyser dźwięku Tadeusz Mieczkowski

Wykonawcy - Marta Kur- fortepian, Anna Wandtke-Wypych- skrzypce

Recenzja dzieła nagrałego

Po przeczytaniu znakomitej pracy- opisu dzieła- muszę powiedzieć że bardzo liczyłam na to, iż dzieło nagrane również będzie satysfakcjonujące. I nie myliłam się, płyta jest bardzo dobra.

Zadanie jakie postawiła przed sobą doktorantka nie było łatwe, musiała bowiem własnym wykonaniem ukazać czym w praktyce jest brahmsowska narracja, pomijając fakt konieczności oddania nastroju, stylu, liryzmu i symfoniki tej genialnej muzyki w taki sposób, aby raz jeszcze mocno potwierdzić słuszność wszystkich tez jakie postawiła. Myślę że to się udało. Wszystkie utwory nagrane są na bardzo wysokim poziomie, są naturalne, pięknie wyśpiewane, ich forma jest wybudowana świadomie i z wielką precyzją. W opusie 117 zwraca uwagę spokojne, konsekwentne wybudowanie pełnej zadumy lirycznej formy, operowanie kolorem, uczuciem smutku a także dosłuchiwanie wszystkich fraz do końca. Frazy mówią, półtony, tak często wspomniane w opisie, płaczą, kulminacje wybudowane są pięknie i z bolesną świadomością ich rychłego załamania. Bardzo podoba mi się wokalne traktowanie fraz, które zresztą np. w trzecim Intermezzo pianistka wywodzi od Vier Ernste Gesange- nic słusniejszego! To ten nastrój, ten typ melancholii, świadomość nadchodzącego końca...

Jeśli chodzi o opus 118 to najmniej podoba mi się pierwsze Intermezzo, tu brakuje mi troszkę spontaniczności i temperatury grania, ale absolutnie zgadzam się z promotorem prof. Waldemarem Wojtałem który w swej opinii stwierdza iż odmienności spojrzeń na kwestie interpretacyjne mogą wynikać z indywidualnych cech każdego wykonawcy. Ale i w tym opusie zaobserwować można piękno liryzmu, różnicowanie barw, świadome budowanie formy, wokalne prowadzenie fraz. Czasem -przynajmniej moim zdaniem- zwłaszcza w przypadku utworów gdzie faktura zawiera skoki akordowe (Ballada) fraza troszkę się rwie i następuje może ciut nadmierna pionizacja frazowania i prowadzenia narracji oraz nadmiar przypadkowych akcentów- zwłaszcza w lewej ręce, ale to są tylko małe fragmenty. Całość jest przemyślana, podoba mi się umiejętność wielopłaszczyznowego słuchania, ukazania kolorów harmonii, bardzo świadome budowanie formy zarówno każdego utworu jak i cyklu w całości.

Sonata d-moll na fortepian i skrzypce również bardzo mi się podoba w wykonaniu obu Pań. Artystki dobrze się rozumieją, dobrze współpracują, bardzo pięknie budują wspólną narrację w tym utworze. Działają wspólnie, słuchają się nawzajem. Również w kwestii barwowej i dźwiękowej widzę pewne wspólne ujęcia i dbałość o prostotę i liryzm. Tu też- zwłaszcza w części I i III brakuje mi trochę spontaniczności, pójścia do przodu, czasem mam wrażenie pewnego dzielenia dłuższych odcinków czy raczej przebiegów na drobniejsze- myślę że jest to świadoma chęć ukazania przebiegu fraz, choć moim zdaniem nie trzeba tego tak bardzo podkreślać- odbiera się wtedy utworowi temperaturę i ciągłość właśnie owej narracji. Ale finał jest znakomity również pod tym właśnie względem. Pani Marta Kur ukazuje w finale swoje wielkie walory pianistyczne i skrywaną do tej pory wirtuozerię. Pianistka imponująco buduje kulminację, wspaniale wysłuchuje zmian harmonicznnych i pięknie je podkreśla, utrzymuje też odpowiednią temperaturę grania. Pojawia się też element spontaniczności. Bardzo dobre wykonanie, świetna pianistka!

Opis pracy

Już sam temat pracy wydał mi się bardzo interesujący- narracja muzyczna jest dość rzadko poruszonym zagadnieniem, zwłaszcza jako ważny element wykonawstwa muzycznego. Zaś narracja muzyczna w twórczości Brahmsa jest właśnie jednym z najważniejszych problemów interpretacyjnych tego kompozytora. Również połączenie muzyki fortepianowej z kameralistyką wydaje mi się bardzo słusznym i istotnym zabiegiem. Praca została napisana pod kierunkiem prof. Waldemara Wojtała z AM w Gdańsku. Pisemną część dysertacji oceniam wysoko, praca zasługuje na uznanie. A oto jej zawartość:

Wstęp - opis tematyki i problemów o których będzie mowa w pracy ze szczególnym uwzględnieniem omówienia problemu języka muzycznego Brahmsa oraz jego muzycznej narracji bardzo bliskiej i fascynującej dla autorki. Doktorantka uzasadnia dobór repertuaru w ten sposób, iż każdy z wybranych utworów stanowi odrębny obraz sposobu brahmsowskiej wypowiedzi muzycznej, od świata introspekcji w op. 117, poprzez dychotomię monumentalizmu i liryzmu w sonacie d-moll aż po transcendencję Klavierstücke op. 118. Są to więc różne oblicza brahmsowskiej narracji i różne oblicza samego kompozytora.

Rozdział I. to **wprowadzenie w problematykę narracji muzycznej.**

1. **Zagadnienia wstępne**- omówienie samego terminu „narracja”, powołanie się na ciekawe wypowiedzi na ten temat zarówno od strony wykonawczej jak i filozoficznej czy estetycznej, również w innych dziedzinach sztuki. Autorka zastanawia się nad problemem przewagi emocji nad planowanym i przemyślanym kształtem dzieła muzycznego, ukazując jak różnie to słowo czy raczej zagadnienie są rozumiane przez różnych artystów, filozofów czy naukowców.
2. **Dzieło a wykonawca. Narracja a improwizacja.** Kolejny niezwykle ciekawy podrozdział, w którym autorka analizuje zagadnienie różnicy pomiędzy narracją a improwizacją w odniesieniu do kompozytorów różnych epok oraz zastanawia się nad przewagą intelektu w budowaniu narracji-jako czynnika dzięki któremu narracja jest zrozumiała a treść przekazywana czytelna dla odbiorcy. Jednocześnie omawia pewne cechy narracji którą kształtował sam Brahms jako kompozytor i wykonawca jednocześnie- pewna niezgodność wykonania z zapisem, ważne bowiem jest przesłanie, aura dźwiękowa, klarowność i siła wypowiedzi, nie zaś idealne odtworzenie wszystkich zawartych w tekście oznaczeń. Autorka zwraca uwagę na fakt iż w późniejszych dziełach Brahmsa ilość oznaczeń dynamicznych i agogicznych jest już nieco ograniczona, pozostawia więc wykonawcy większą swobodę wypowiedzi. Omówiona jest też tu sprawa interpretacji i poszukiwania wspólnej narracji w przypadku wykonania Sonaty d-moll, gdzie grają 2 osoby i muszą uzyskać wspólnotę wypowiedzi i brzmienia. Autorka nawiązuje również do odmienności muzyki Brahmsa z różnych etapów jego twórczości, prezentuje również pewne pokrewieństwa stylistyczne w opusach późniejszych pomiędzy utworami fortepianowymi a pieśniami, powołując się na wymowę emocjonalną Vier ernste

Gesange. To jest bardzo ciekawe i słuszne porównanie, zaś zrozumienie i analiza tych pieśni po prostu znakomite.

3. **Narracja-próby definicji.** Tu autorka zajmuje się definicją słowa „narracja” w trzech ujęciach- Karola Bergera, Eero Tarastiego i Very Micznik. Wszystkie 3 ujęcia, słuszne i interesujące choć skrajnie różne- wydają się ciekawe i warte przemyślenia. Ujęcie ostatnie- związane z analizą budowy utworu i jego faktury wydaje się najbardziej zrozumiałe. Tarasti to podział na narrację egzystencjalną, organiczną i konwencjonalną- jest to nieco metafizyczne podejście do problemu. Berger zaś formułuje tezę o formie narracyjnej lub lirycznej w muzyce, gdzie liryka to czasowość i uczucia, zaś epika i dramat(klasa narracyjna) to czasowość i działanie.

Rozdział II. **Oblicza narracji muzycznej w Intermezzi op. 117 i Klavierstucke op. 118.**

1. **Intermezzi op. 117- okoliczności powstania, charakterystyka gatunku.** Autorka opisuje tu ten moment w życiu Brahmsa kiedy utwór powstał, komu był poświęcony, jak w owym czasie wyglądało życie Brahmsa, relacje z Klarą Schumann, z przyjaciółmi. Ponadto dowiadujemy się czym właściwie były Intermezzi, dowiadujemy się mnóstwo o filozofii Brahmsa i jego podejściu do muzycznej formy oraz wykonawstwa własnej muzyki.
2. **Analiza narracji muzycznej w Intermezzi op. 117.** Tu autorka po kolei opisuje każde Intermezzo, tworząc małe podrozdziały. Odnajduje kontekst literacki tych dzieł, opisuje kontekst życia Brahmsa w chwili powstawania każdego z utworów, analizuje formę, przebiegi linearne, emocje obecne w tej muzyce. Odnajduje wszędzie różne typy narracji muzycznej, porównując charakter frazy z typem narracji. Analizuje również harmonikę utworów, ich układ rytmiczny, metrum, kolorystykę brzmienia. Co ciekawe- autorka udowadnia że op. 117 jest cyklem, nie zaś zestawieniem 3 kompozycji czy zbioru utworów fortepianowych. Zwraca również uwagę na typ notacji, możliwości jakie daje to wykonawcom, zmiany rejestru które również mogą wpłynąć na oryginalność wykonania. Porównuje pewne elementy kompozycji do nastrojów oraz kolorów- smutek, mrok, światło, zwątpienie, nadzieja. Zwraca również uwagę na mowę tonacji- ich kolorystyki i znaczenia- zarówno dla samego Brahmsa jak i dla innych kompozytorów z epoki nawiązując również do epoki wcześniejszej. Znowu następuje porównanie do Vier ernste Gesange- w kontekście budowy tematu Intermezza cis-moll oraz Intermezza Es-dur.. Wymowy półtonów- nieco łkającej, pełnej rozpacz. Tu autorka zwraca uwagę na rzecz niezwykle istotną- na związek kształtu frazy Brahmsa z frazą wokalną. Nawiązując do legato- a więc artykulacji, który to element jest moim zdaniem jednym z ważniejszych elementów interpretacji utworów Brahmsa- i nie tylko.
3. **Klavierstucke op. 118- okoliczności powstania, charakterystyka gatunków, recepcja**

utworów. Tu również następuje szczegółowa analiza okoliczności powstania dzieła, przebiegu życia Brahmsa w tym momencie, osób zajmujących się prawykonaniem, kontaktów z pianistami, relacji z Klarą Schumann i przyjaciółmi. Brahms nie zgodził się tu na zmianę tytułu opusu sugerowanego przez wydawcę (Simrock) mimo jego próśb mających na celu uzyskanie bardziej poetyckiego tytułu bardziej nacechowanego emocjami. Autorka analizuje też echa wykonań tego cyklu w kontekście tego, jak genialnym utworem jest ów opus z punktu widzenia współczesności. Autorka analizuje formę Ballady oraz Romansu- jeden z utworów tego opusu właśnie Balladą został nazwany, choć początkowo miał być Rapsodią, inny zaś Romansem. Tu również doktorantka nawiązuje do literatury zarówno Brahmsowi współczesnej jak i wcześniejszych dzieł wybitnych kompozytorów. Brak zgody Brahmsa na zmianę tytułu cyklu motywuje autorka jego uniwersalizmem i brakiem pozamuzycznych inspiracji w doborze nazw kompozycji. Znowu następuje nawiązanie do twórczości wokalne kompozytora, związane zarówno z pięknem lirycznej frazy jak i wymową tonacji. Zwłaszcza złowróżbne es-moll ma tu wielkie znaczenie. Istotnie, jedna z wczesnych pieśni Brahmsa skomponowana dla sopranu właśnie w tej tonacji traktuje o śmierci i rozpaczliwej z nią związanej, lecz również z pogodzeniem się z losem, co Brahmsowi było chyba dane. Następnie doktorantka w małych podrozdziałach analizuje kolejno wszystkie utwory zarówno pod kątem formy, linii, frazowania, ważności głosów, konstrukcji akordowej bądź linearnej, tradycji nawiązującej do innych utworów epoki romantyzmu (Kreisleriana Schumanna), czynnika melodycznego, wszystkich elementów muzycznej narracji. Następuje również nawiązanie do charakterystycznej brahmsowskiej pedalizacji- bardzo ważnego obok artykulacji elementu tworzącego styl kompozytora. Następuje również analiza określeń typu *espressivo*, które w muzyce Brahmsa wg autorki nabiera szczególnego znaczenia. Analizowane są też przebiegi melodyczne rozpatrywane w kontekście przebiegu harmonicznego i jego emocjonalnego znaczenia. W każdym utworze następuje omówienie dynamiki, ważności poszczególnych głosów, konstrukcji harmoniczno-melodycznej, nawiązania do innych kompozycji, cech szczególnych. Wyjątkowo pięknie i wnikliwie omawia doktorantka *Intermezzo es-moll*, cytując poświęcony Brahmsowi po pierwszym jego wykonaniu wiersz przyjaciela Brahmsa- Josefa Widmanna. Tu można również przeczytać wnikliwą analizę tonacji es-moll, jak również zastanowić się nad sposobem operowania rejestrami fortepianu, dynamiką, *sotto voce*, *una corda*. Wszystko to zaś w kontekście myśli tematycznej opartej na *Dies Irae* i konieczności pokonania życia przez nieuchronność śmierci.

Rozdział III. - Brahms liryczny, Brahms symfoniczny. Sonata d-moll op.108

1. **Muzyka kameralna a twórczość Brahmsa.** Okoliczności powstania Sonaty d-moll op.108. Jest to ciekawa analiza pojęcia „muzyka kameralna”, próba znalezienia odpowiedzi jak powinny wyglądać relacje w zespole, jak pogodzić różne osobowości i wrażliwości współpracujących ze sobą muzyków, przy zachowaniu wzajemnego

szacunku i ciekawości dla propozycji drugiego człowieka. Autorka opisuje również twórczość kameralną Brahmsa zdając sobie sprawę z faktu, jak ważną część jego dorobku ta właśnie dziedzina muzyki stanowi. Znajdujemy tam również szeroki opis okoliczności powstania Sonaty d-moll op. 108, jej główne wątki, emocje towarzyszące powstaniu oraz okoliczności towarzyszące pierwszym jej wykonaniom.

2. Analiza narracji muzycznej w Sonacie d-moll op.108. Tu autorka przedstawia różnicę jaka wynika z konieczności wykonania utworu solo bądź kameralnie. Zwraca uwagę na różnice brzmienia różnych rejestrów w różnych instrumentach, łącząc to zjawisko z różnicą wspólnego muzykowania pianisty z różnymi instrumentami- inaczej gra się z wiolonczelą, inaczej ze skrzypkiem. Potem wnikliwie analizuje całą sonatę w mniejszych podrozdziałach, znakomicie łącząc problemy wynikające z budowy formalnej poszczególnych części z czysto emocjonalnym wyrazem, elementem barwowym, również w kontekście samej stylistyki Brahmsa nawiązującej niekiedy do muzyki poprzednich epok. Co ciekawe- jest to analiza nie tyle formalna co emocjonalna, przynajmniej moim zdaniem. Autorka szczegółowo ukazuje również przebieg utworu pod względem czysto kameralnym, wszelkie aspekty współpracy i ważności poszczególnych przebiegów są tu znakomicie opisane. Doktorantka udowadnia również pokrewieństwo Sonaty d-moll z niektórymi Symfoniemi Brahmsa, jednocześnie ukazując ważność wszechobecnego elementu dolce i legato- zatem podkreśla ważność dwóch biegunów brahmsowskiej narracji muzycznej- symfoniczność i liryzm o podłożu wręcz wokalnym.

Zakończenie, stanowiące podsumowanie problemów omówionych w pracy.

Następnie **Bibliografia**, niezwykle bogata, zawierająca ponad 50 pozycji literatury naukowej- głównie obcojęzycznej oraz słowniki i prace zbiorowe, webografię i materiały nutowe.

OPINIA

Praca pisemna p. Marty Kur bardzo mi się podoba. Jest napisana świetnym językiem, obejmuje właściwie komplet problemów dotyczących analizy muzycznej narracji w muzyce J. Brahmsa późnego okresu. Zresztą nie tylko, narracja jest tu przedstawiona w wielu aspektach- również historycznych- w muzyce różnych epok. Doktorantka nawiązuje do narracji w muzyce dawnej, znajdując pewne analogie do analizowanych przez siebie utworów, ale zdarza się Jej również sięgać w przyszłość- np. do impresjonizmu. Czytając pracę miałam wrażenie że coraz lepiej poznaję p. Martę Kur, jako osobę wrażliwą, pełną pasji, pełną zachwyty muzyką Brahmsa a przy tym znakomicie zorientowaną w całej jego twórczości, w tym pieśniarskiej, symfonicznej, kameralnej i solistycznej. Język jakim operuje w pracy świadczy o tym, że jest to osoba znakomicie wykształcona i jest intelektualistką dużej klasy. Bardzo podobała mi się również analiza utworów będących bazą tej pracy. Nie były to jedynie suche fakty a cała gama emocji,

zmienności nastrojów, przebiegu życia kompozytora i wpływu tegoż na jego styl kompozytorski, a także ukazanie tła epoki i odkryć muzykologiczno- estetycznych dotyczących jego twórczości. Rozległa i bardzo interesująca bibliografia, tłumaczenia własne poglądów różnych artystów i naukowców na język polski dopełniają obrazu imponującej całości. Zastanawiałam się przez chwilę czy nie powinno się powiązać nieco narracji z artykulacją- to ona wszak, artykulacja, jest czymś w rodzaju wymowy. Jednak po namyśle mogę stwierdzić, że wielokrotnie w sposób może niezbyt dosłowny problemy artykulacji- zwłaszcza w programie kameralnym- zostały poruszone w sposób wystarczający. Również stosunek autorki do muzyki kameralnej i wyprowadzenie problemu interpretacji w przypadku wykonań partnerskich gdzie ważne jest wzajemne zaufanie i szacunek wydaje się bardzo dobrze przemyślany i przedstawiony. Doktorantka omawia w sposób bardzo piękny i mądry problemy związane z narracją jako przekąźnikiem świadomie przyjętych założeń kompozytorskich i wykonawczych. Ukazuje związek pomiędzy jakością i świadomym poprowadzeniem narracji przez wykonawcę a zrozumieniem kompozycji i jej przesłania przez odbiorcę- słuchacza, adresata. Ukazuje też związek sposobu prowadzenia narracji z frazowaniem, lirycznością i dramatyzmem tej muzyki, ukazując różnorodność twórczości Brahmsa posiłkując się trzema utworami- cyklicznymi ale jednak tylko trzema, w dodatku z opusów późniejszych. Jednak poprzez często stosowaną metodę porównania, odwołań do innych utworów czy form a także do innych epok praca zyskuje wymiar znacznie szerszy, prowokujący do przemyśleń i z pewnością do poszukiwania dalszego ciągu, na który zapewne wszyscy mamy nadzieję. Dodam że edytorsko praca jest przygotowana znakomicie, poza drobiazgami nie znalazłam w niej żadnych większych uchybień czy literówek.

Konkluzja

Konkludując- oceniam pracę doktorską pani Marty Kur bardzo wysoko, uważam że autorka wnosi wiele nowego do analizy muzyki J. Brahmsa jak również do zjawiska narracji w tej muzyce jak i w muzyce w sensie bardziej ogólnym. Niniejszym stwierdzam, że doktorantka wykazała się głęboką wiedzą teoretyczną a także umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. W ten sposób rozwiązała założone zagadnienie artystyczne i spełniła wymagania art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14. 03. 2003 roku.

Pracę przyjmuję bez zastrzeżeń.

Wnoszę o wyróżnienie doktoratu pani mgr Marty Kur z powodu szczególnych walorów jego pisemnej części.

Prof. Katarzyna Jankowska-Borzykowska